

VIHDIN
PERUSOPETUKSEN
OHJAUSSUUNNITELMA,
VUOSILUOKAT 1.-9.
JA
LAAJENNETUN OPPIVELVOLLISUUDEN
OHJAUSVASTUUT JA KÄYTÄNNÖT 2021

Suositus

Oppilaanohjaajat:

Ida Kauppinen

Sari Marttila-Ojala

Majjaliisa Mertanen

Sanna Siilola

Airi Sundvall-Huhtinen, koonti

Päivitys/ kevät 2021

Sivistyslautakunnan esittelyssä kesäkuussa 2021

Sisällysluettelo:

1. Oppilaanohjaus	3
1.1. oppimisympäristön kuvaus	3
2. OPH 2014 Hyvän ohjauksen kriteerit	4
3. Ohjauksen eettiset periaatteet	4
4. Oppilaanohjauksen resurssit 7.-9. luokilla	4
4.1. Ajalliset resurssit	4
4.2. Materiaaliset resurssit	4
4.3. Laadulliset resurssit	5
5. Ohjauksen käytännöt ja tehtäväjako peruskoulussa	5
5.1. Käytännöt ja tehtäväjako alakoulussa, vuosiluokat 1-6	5
5.2. Lisäksi erillistehtävät yläkoulussa	9
5.3. Opinto-ohjauksen järjestämistavat yläkoulussa	10
5.3.1. Luokkamuotoinen ohjaus	10
5.3.2. Henkilökohtainen ohjaus ja pienryhmäohjaus	11
5.3.3. Perhekeskeinen ohjaus	12
5.3.4. Suunnitelma työelämäntutustumisen järjestelyistä	12
6. Perusopetuksen OPS 2016: Tavoitteet	13
7. Työnjako ja viranomaisyhteistyöperuskoulussa	13
8. Nivelvaiheyhteistyö esiopetuksen, peruskoulun ja 2.asteen välillä	14
8.1. Esiopetuksesta alkuopetukseen	14
8.2. Alakoulusta yläkouluun	14
8.3. Nivelohjausperuskoulusta toiselle asteelle /laajennetun oppivelvollisuuden seuranta	14
9. Arviointi	16
10. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) 1.8.2022	17
11. Perusopetuksen opinto-ohjauksen vuosikello	18

VIHDIN PERUSOPETUKSEN OHJAUSSUUNNITELMA, VUOSILUOKAT 1.-9.

Ohjaussuunnitelma on työkalu, joka kehittyy vuosittain oppilaanohjauksen mukana.

1. OPPILAANOHJAUS

Oppilaanohjauksella edistetään oppilaan koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Ohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien ja kaikkien koulun toimijoiden kanssa. Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan ohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot. Ohjauksen vuosikello luo rungon yläkoulun ohjaustoiminnoille.

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa luokanopettajan vastuulla yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Ohjaus mahdollistaa oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäsenenä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen sekä kannustetaan osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Pääpaino on opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, myönteisen minäkäsityksen kehittymisessä sekä vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista. Ohjauksella tuetaan vastuunottamista, sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Ohjauksella lisätään mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä sekä edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Vuosiluokilla 7-9 kehitetään oppimaan oppimisen taitoja ja opiskeluvalmiuksia sekä selkiytetään kunkin oppilaan jatko-opintosuunnitelmia. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Lisäksi selkiytetään yhdessä muiden oppiaineiden opettajien kanssa käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita sekä tutustuvat peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja omaaloitteisuutta koulutus- ja uravalintoihin koskevassa päätöksenteossa.

1.1. Oppimisympäristön kuvaus

Ohjauksen oppimisympäristön tulee olla kannustava, virikkeellinen ja turvallinen.

Luokkatilassa tulee olla käytettävissä ajantasaista opetusteknologiaa ja muuta välineistöä.

Ne ovat erityisen tärkeitä ajantasaisen tiedon haussa esim. koulutus- ja ammattialoja käsiteltäessä sekä mm. ammatinvalintatestien ja oppilaitoshakujen teossa.

Koulutusvaihtoehtoihin, työelämään ja ammatteihin tutustuminen vaatii myös koulun ulkopuolisten vierailijoiden ja asiantuntijoiden hyödyntämistä oppitunneilla.

Oppilaille tulee antaa mahdollisuuksia tutustua jatko-opintoja järjestäviin oppilaitoksiin, lähialueen yrityksiin ja työelämään vierailukäyntien ja työelämään tutustumisjaksojen avulla.

2. OPH 2014 HYVÄN OHJAUKSEN KRITTEERIT

Taustana on koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2011-2016. Suositus on otettu kouluissa käyttöön lv. 2014-2015.

12 teemaa:

1. Riittävä ja monipuolinen ohjaus
2. Aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen
3. Ohjaus on yhteistä työtä (ohjaussuunnitelma työn tukena)
4. Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö
5. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen
6. Ohjaussuunnitelma (koulukohtaisesti tarkennettava)
7. Koulutuksen nivelvaiheet
8. Ohjaus koulutukseen ja uravalintoihin liittyvien päätösten tukena
9. Työelämätaidot ja työelämään tutustuminen
10. Vuorovaikutteinen yhteistyö ohjauksen tukena
11. Ohjauspalveluista tiedottaminen
12. Hyvän ohjauksen kriteerit osana paikallista laatujärjestelmää

3. OHJAUKSEN EETTISET PERIAATTEET

Ohjauksen peruseriaatteena on ohjattavan ihmisarvon kunnioittaminen, hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistäminen. Keskeisiä periaatteita ovat:

Ohjattavan itsemääräämisoikeus

Luottamuksellisuus

Totuudellisuus

Riippumattomuus

Ammattitaidon kehittäminen

4. OPPILAANOHJAUKSEN RESURSSIT 7.-9. luokilla

4.1. Ajalliset resurssit

Jotta ohjaussuunnitelman sisällöt, tavoitteet ja toimintatavat voidaan toteuttaa jokaisella koululla yhdenmukaisesti, yhtä oppilaanohjaajaa kohden tulisi olla korkeintaan 250 (OAJ:n suositus 200) ohjattavaa. Tällä tavoin eri koulujen oppilaat ovat tasa-arvoisessa asemassa keskenään. Henkilökohtaiseen ohjaukseen tulee olla jokaisella koululla varattu oppilasmäärään suhteutettuna samat ajalliset resurssit. Oppilaanohjauksen tavoitteiden toteutuminen edellyttää oppilaanohjaajan saavutettavuutta koululla/etäyhteyksillä joka päivä. Oppilaanohjaaja on myös pääosin vastuussa koulun yhteyksien ylläpitämisestä toisen asteen oppilaitoksiin sekä omalta osaltaan myös työelämään ja yrityksiin. Tämä tulee huomioida ajallisissa resursseissa.

4.2. Materiaaliset resurssit

Oppilaanohjaajalla tulee olla koululla käytössään oma työhuone oppilaiden vastaanottoa ja henkilökohtaista ohjausta varten. Työhuoneen tulee sisältää Internet-yhteyksillä varustettu

tietokone sekä oppilaitos- ja yrityselämän yhteyksien että oppilaiden vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön ylläpitämiseksi. Samoin oppilaanohjaajalla tulee olla tätä tehtävää varten matkapuhelin työkäyttöön. Luokkamuotoisia opinto-ohjauksen tunteja varten saatavilla pitää olla ajanmukaiset tieto- ja viestintäteknikan välineet. Tähän perustuu sekä yhteishaun että opiskeluun liittyvän tiedonhaun harjoittelu mm. Opintopolussa.

Ohjauksessa tulee olla käytössä ajanmukainen oppimateriaali, joka koostuu paitsi opinto-ohjauksen oppituntien aiheista, myös jokaisen muun perusopetuksen oppiaineen tulevaisuus- ja työelämäosiosta. Tämä tulee ottaa huomioon aineenopettajien materiaalihankinnoissa.

4.3. Laadulliset resurssit

Saavuttaakseen opinto-ohjaukselle asetut tavoitteet oppilaanohjaajille pitää mahdollistaa osallistuminen opiskelua, työelämää ja yhteiskuntaa koskeviin koulutuksiin ja yritys- sekä oppilaitosvierailuihin. Laadukkaaseen opinto-ohjaukseen sisältyy myös osallistuminen opiskeluhuollon toimintaan. Tämän vuoksi jokaisella koululla on säännöllisesti kokoontuva yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä, jonka jäsenenä on oppilaanohjaaja. Pedagogisiin työryhmiin oppilaanohjaaja osallistuu tapauskohtaisesti.

5. OHJAUKSEN KÄYTÄNNÖT JA TEHTÄVÄJAKO PERUSKOULUSSA

5.1. Käytännöt ja tehtäväjako alakoulussa, vuosiluokat 1-6

Alakoulussa opinto-ohjaukselle ei ole merkitty erillistä resurssia, vaan luokanopettajat antavat ohjausta osana opetusta integroituna eri oppiaineisiin. Oppilaat harjoittelevat oppimisensa itsearvioimista koulukohtaisesti sovituin menetelmin.

Itsearviointi voi toimia pohjana oppilaan ja opettajan sekä vanhempien ja opettajan välisissä keskusteluissa. Oppimiskeskustelu käydään ensimmäisellä, toisella ja kolmannella luokalla marras-tammikuun aikana, ja keskusteluissa painotetaan erityisesti oppilaan työskentelyn arviointia. Keskustelut käydään opettajan parhaaksi katsomalla ajalla.

Pidetyt oppimiskeskustelut kirjataan näkyville Wilmaan.

Alakouluilla tavoitteet ovat oppimisen ja opiskelun ohjauksessa ja samalla henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen tukemisessa. Koulun ensimmäisillä luokilla onnistuneesti luotu vahva pohja opiskelulle ja oppilaan itsetunnolle, yhdessä huoltajien kanssa, vaikuttaa positiivisesti läpi koko peruskoulun. Ohjaussuunnitelmaan liittyy lisäksi pyrkimys kartoittaa oppilaan oppimistapoja, jolloin erilaiset oppijat voitaisiin huomioida eri oppiaineiden opetustilanteissa, opetusmetodeja valittaessa tai oppimisryhmiä muodostettaessa.

Ohjauksella on systeeminen luonne ja se on yhteinen tehtävä - ohjaus on subjektiivinen oikeus ja se toteutuu moniammatillisesti.

Ohjaus Vihdin alakouluissa toteutetaan perusopetuksen yhteydessä oppiaineisiin sisältyvänä kokonaisuutena. Ohjaus koostuu rehtorin, luokanopettajan, huoltajan, laaja-alaisen erityisopettajan, terveydenhoitajan ja muun henkilökunnan antamasta ohjauksesta.

Rehtori

- Luo ohjaukselle toimintaedellytykset ja huolehtii, että oppilailla on mahdollisuus saada ohjausta opetussuunnitelman mukaisesti.

- Osallistuu ohjauksen suunnitteluun
- Järjestää huoltajailtoja tarvittaessa ja tiedottaa koulun yhteisistä asioista huoltajille.
- Osallistuu yhdessä luokanopettajan/ohjaajan ja huoltajien kanssa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksen suunnitteluun.
- Johtaa oppilashuoltoryhmien työskentelyä sekä tiedottaa ryhmien työstä ja aikatauluista opettajille ja ohr-jäsenille
- Varmistaa nivelvaiheissa yhdessä opettajien ja oppilashuoltoryhmien kanssa tarvittavan tiedon siirtymisen seuraaville toimijoille
- Mahdollistaa koulun ja kodin välisen yhteistyön järjestämisen.
- Tukee koulukiusaamiseen puuttumista.

Koulusihteerin työnkuva oppilaan näkökulmasta

- auttaa oppilaita jokapäiväisissä asioissa (mm. kadonneet kännykät, myöhästyminen bussista, oppilaskaappien avainten luovutus jne.)
- hoitaa saapuvien ja lähtevien oppilaiden tietojen siirtoja ja eri asiakirjojen arkistointia
- hoitaa ja päivittää oppilashallintojärjestelmää
- avustaa oppilaita ja huoltajia Wilma-tunnusten käytössä
- hoitaa matkakorttiasioita
- kirjaa arvosanoja ja tulostaa todistuksia
- opastaa opettajia tilaustenteossa ja myös tekee oppikirja- ja tarviketilauksia
- toimii ns. kouluemäntänä erilaisten juoksevien asioiden käsittelyssä

Luokanopettaja

- on päävastuussa oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta.
- antaa yksilö- ja ryhmäohjausta painottuen ryhmäohjaukseen
- osallistuu tarvittaessa koulun oppilashuoltoryhmään
- seuraa, ohjaa ja tukee oppilaiden koulunkäyntiä yhteistyössä rehtorin, muiden opettajien ja oppilashuoltoryhmän jäsenien kanssa
- tekee huoltajien kanssa yhteistyötä säännöllisesti
- ohjaa ja tukee oppilasta eri nivelvaiheissa (esiopetus -1.lk ja 6.lk -7.lk)
- huolehtii jokapäiväisestä koulunkäynnin sujumisesta ja yhteishengen luomisesta luokassa
- puuttuu luokassa ilmeneviin ongelmiin ja vie asian tarvittaessa eteenpäin.
- kontrolloi ja selvittää oppilaan poissaolojen syitä
- huolehtii opiskelutekniikoiden esittelystä ja ohjaamisesta sekä monipuolisesta opetuksesta
- testaa ja arvioi säännöllisesti oppilaiden opintomenestystä ja osaamista sanallisesti sekä arvosanoin
- tekee ennaltaehkäisevää ja korjaavaa työtä oppimiseen liittyvissä ongelmissa.
- osallistuu oppimissuunnitelman ja HOJKSin laatimiseen yhteistyössä huoltajan, oppilaan sekä tarvittaessa erityisopettajan ja oppilashuollon henkilöstön kanssa
- toteuttaa erityistä tukea tarvitsevien HOJKS:aa tai tehostetun tuen /yleisen tuen turvin opiskelevien oppilaiden oppimissuunnitelmaa

Laaja-alainen erityisopettaja

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia oppimisessaan tai koulunkäynnissään, on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta muun opetuksen ohessa. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan joustavin järjestelyin samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Erityisopetus niveltyy oppilaan saamaan muuhun opetukseen. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kolmiportaisen tuen kaikissa vaiheissa. Opetus on suunnitelmallista, tavoitteellista, joustavaa ja oppilaan tarpeet huomioivaa. Oppilasta tuetaan kokonaisvaltaisesti. Osa-aikaisen erityisopetuksen tarkoituksena on tukea, ohjata ja opettaa niitä oppilaita, joilla on oppimisvaikeuksia yhdessä tai useammassa oppiaineessa tai sosiaalisissa taidoissa.

- osallistuu moniammatilliseen yhteistyöhön.
- osallistuu koulun oppilashuoltoryhmän työhön.
- antaa osa-aikaista erityisopetusta oppilaalle, jolla on tuen tarvetta oppimisessa tai koulunkäynnissä
- osallistuu tarvittaessa oppimissuunnitelmien laatimiseen yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja luokanopettajan kanssa.
- laatii HOJKS:ja yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja luokanopettajan kanssa.
- osallistuu erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksen suunnitteluun yhdessä luokanopettajan ja huoltajan kanssa.
- seuraa erityistä tukea saavan oppilaan opiskelutilannetta ja antaa henkilökohtaista ohjausta ja tarvittaessa opetusta.
- osallistuu nivelvaihepalaveriin.

Kuraattori

Koulukuraattori on koulun sosiaalityön ammattilainen. Kuraattorin tehtävänä on tukea lapsia ja nuoria heidän kasvussaan mahdollisimman varhain luontevasti kohdaten. On ihanteellista, jos lapsi saa sosiaaliseen elämään liittyviin pulmiinsa tukea ja ohjausta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Kuraattori käyttää monenlaisia työmenetelmiä, mm. yksilö-, pari- ja ryhmäkeskusteluita sekä perhetapaamisia. Perustyökaluna on kuunteleminen ja keskusteleminen.

Koulukuraattorin tehtävänä on myös koulun ja vanhempien kasvatustyön tukeminen. Työ perustuu opettajien ja vanhempien kanssa tehtävään aktiiviseen yhteistyöhön. Kuraattori auttaa ja tukee nuorta hänen koulunkäyntiinsä ja elämäänsä liittyvissä asioissa sekä edistää oppilaan sosiaali- ja oikeusturvan toteutumista koulussa. Kuraattorin kanssa harjoitellaan kaveritaitoja, mielentaitoja ja tunnetaitoja.

Terveydenhoitaja

Vastaa terveysneuvonnasta, rokotustoiminnasta sekä sairauksien ennaltaehkäisystä ja omahoidon opastamisesta. Tarjoaa psykososiaalista tukea oppilaille ja perheille yhdessä muun opiskeluhuoltoyhteisön kanssa. Edistää kouluyhteisön turvallisuutta ja on mukana koulun kriisityöryhmässä.

Tiedottaa kouluterveydenhuollon palveluista ja käytännöistä oppilaille, vanhemmille, opettajille ja muille yhteistyötahoille. Edistää kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Tiivistetysti:

- oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen

- oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä huoltajien ja muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja hoitoon ohjaaminen
- kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta
- suun terveydenhuolto (Hammashoito)
- oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset

Kouluterveydenhuoltoon ei kuulu oppilaiden sairaanhoito, mutta koulutapaturmat hoidetaan yhdessä koulun muun henkilökunnan kanssa.

Psykologi

Koululla toimiva psykologi on terveydenhuollon työntekijä, joka auttaa oppilaiden oppimiseen, kehitykseen ja elämäntilanteisiin liittyvissä asioissa. Koulun psykologin kanssa voi keskustella ja miettiä ratkaisuja esimerkiksi koulunkäynnin sujumisen, tunteiden ja käyttäytymisen säätelyn tai ihmissuhteiden vaikeuksiin. Tarvittaessa psykologi tekee yhteistyötä muiden auttavien tahojen kanssa. Psykologi tarjoaa matalan kynnyksen keskusteluapua oppilaille sekä ohjausta ja neuvontaa huoltajille ja koulun työntekijöille. Psykologi tekee myös psykologisia yksilötutkimuksia oppimis- ja tarkkaavuusvaikeuksiin liittyen. Psykologi on lisäksi mukana koulun yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä kehittämässä ennaltaehkäiseviä toimintatapoja ja koko koulu yhteisön hyvinvointia.

Huoltaja

- on päävastuussa oppilaan kasvatuksesta.
- huolehtii oppilaan oppivelvollisuuden suorittamisesta.
- on yhteydessä kouluun.
- osallistuu mahdollisuuksien mukaan koulun järjestämiin huoltajailtoihin ja tapahtumiin.

Muu koulun henkilökunta (kouluavustajat, siivous- ja keittiöhenkilökunta, huoltomiehet ym.)

- tukee ja toteuttaa koulun kasvatustoimintaa
- henkilöstö on lähiaikuisina paikalla ohjaamassa, kun he havaitsevat oppilaiden tarpeen keskusteluun tai eteenpäinohjaukseen.
- vastaa toimenkuvansa mukaan koulutyön onnistumisesta.

Vihdin nuorisopalvelut

- kouluilla tehtävä nuorisotyö on lähtökohdiltaan ja taustoiltaan samanlaista kuin muissakin ympäristöissä toteutettu nuorisotyö.
- ohjaustyön kulmakiviä ovat vapaaehtoisuus sekä nuoren aito kohtaaminen, kunnioittaminen ja kuuleminen.
- nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten hyvinvointia ja kasvattaa osallisuuden kokemusta. Nuorisotyössä nuori nähdään holistisen ihmiskäsityksen mukaisesti kokonaisuutena, jonka hyvinvointiin vaikuttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset asiat.
- nuorisotyö on perusluonteeltaan nonformaalia ja helposti lähestyttävää. Kouluilla ja oppilaitoksissa luonteenomaisia toimintatapoja ovat esimerkiksi välituntitoiminnan järjestäminen ja ohjaaminen, luokkavierailut ja ryhmätyöt.

- nuorisotyö keskittyy tukemaan nuoren elämänhallinnallisia ja sosiaalisia taitoja ja valmiuksia erilaisin menetelmin.
- nuorisotyöhön kuuluu myös erityisnuorisotyö, jonka työote on kohdennetumpi ja sen pyrkimyksenä on tukea yksittäisiä nuoria sekä pienryhmiä.

Ydintehtäviä ovat mm:

- yksilöiden ja ryhmien ohjaaminen
 - o toiminnallinen ohjaaminen
 - o kohdennettu ohjaaminen
- nuorten nonformaali kohtaaminen
 - o keskustelu, tuki, kuuleminen, läsnäolo
- palveluohjaus (erityisesti erityisnuorisotyö)
- Erilaiset työpajat, retket, tapahtumat

Ydintehtävien tarkkaa määrittelyä on vaikea tehdä, koska työn keskiössä on nuorten osallistaminen erilaisen toiminnan ideointiin, suunnitteluun ja toteutukseen. Toisin sanoen nuorisotyössä ei ole niin relevanttia mitä tehdään vaan miten se tehdään (osallistaen, kuullen ja kunnioittaen, nuorilähtöisesti). Nuorisotyölle on ominaista kyky reagoida toimintaympäristön muutoksiin tai yllättäviin nuorisokulttuurisiin ilmiöihin nopeasti.

5.2. Lisäksi erillistehtävät yläkoulussa

Oppilaanohjaaja

- tukee oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä.
- päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta koulussa ja työelämäjaksoilla.
- ohjauksen tehtävänä on muun muassa kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä.
- ohjaus on erityisen tärkeää koulunkäynnin nivelvaiheissa, esimerkiksi oppilaan siirtyessä toiseen kouluun, sekä opintoihin liittyviä valintoja tehtäessä.

Luokanohjaaja

- on mukana luomassa luokkaan yhteishenkeä
- jakaa tarpeellista informaatiota luokkaa opettaville opettajille
- pitää luokan oppilaiden tiedot ajantasalla ja seuraa luokan asioita Wilmassa
- toimii linkkinä kodin ja koulun välillä
- seuraa oman luokkansa oppilaiden menestymistä eri oppiaineissa
- pitää luokanohjaajatunteja
- huolehtii koulunkäynnin arvioinneista sekä todistuksista
- vastaa kolmiportaisen tuen tehtävistä
- pitää vanhempainiltoja, oppilaspalavereita, vanhempainvartteja, arviointikeskusteluja
- selvittää kiusaamistapauksia ja muita edesottamuksia tiiviissä yhteistyössä oppilashuoltoryhmän kanssa

*Yhteistyö ja yhteydenpito oppilaanohjaajan, kuraattorin, erityisopettajan/ohr:n ja tarvittaessa muiden sidosryhmien kanssa

Aineenopettajalla

- ohjaus on opettamista ja oppimisen ohjaamista
- ohjaus on yhteistyötä ja vuorovaikutusta
- ohjaus on rajoja
- ohjaus on oppilaan suuntaamista tulevaisuuteen
- ohjaus on oppilaan vahvistamista omana itsenään
- ohjaukselliset taidot tukevat opettajaa hänen osallistuessaan tehtäviensä mukaisesti ohjauksen toteuttamiseen kokonaisvaltaisena oppilaan oppimisen, kasvun ja kehityksen sekä ammatillisen suuntautumisen tukijana
- ohjausasiantuntijuuden syntyminen on prosessi, johon tarvitaan opettajan lisäksi ohjauksellisesti suuntautunut moniammatillinen yhteisö

5.3. Opinto-ohjauksen järjestämistavat yläkoulussa

Yläkoulussa luokilla 7.-9. opinto-ohjauksen tunnit tulee jakaa opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. Vihdissä seitsemännellä ja kahdeksannella luokalla oppilaanohjausta on 0,5 vuosiviikkotuntia ja yhdeksännellä luokalla yksi vuosiviikkotunti. Näin opinto-ohjauksen sisällöt voidaan jakaa järkeviksi asiakokonaisuuksiksi, jotka palvelevat jokaista luokka-astetta.

- 7. luokalla tutustutaan koulun sääntöihin ja käytänteisiin sekä käsitellään opiskelutekniikoita ja kunkin oppilaan omia opiskelunvalmiuksia ja itsetuntemuksen kasvattamista
- 8. luokalla tutustutaan koulutusjärjestelmään, ammatteihin ja opiskeluvaihtoehtoihin.
- 9. luokalla opetuksen painopiste on itsetuntemuksessa, oman tulevaisuuden suunnittelussa, eri jatko-opiskeluvaihtoehtojen vertailussa sekä yhteishaussa ja nivelvaihehakuja hyödyntämisessä.

Perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien oppilaanohjaus muodostuu

- luokkamuotoisesta ohjauksesta
- yksilöllisiin kysymyksiin syventävästä henkilökohtaisesta ohjauksesta
- sosiaaliseen vuorovaikutukseen perustuvasta pienryhmäohjauksesta
- huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä/perhekeskeinen ohjaus
- työ- ja yritys-elämään tutustumisesta

Ohjaukseen osallistuvat aineenopettajat, luokanohjaajat ja koulun oppilashuollon toimijat, koulun muu henkilökunta sekä tarvittaessa myös nuoriso- ja sosiaalipalvelujen toimijoita

5.3.1. Luokkamuotoinen ohjaus

Luokkatunnilla käsitellään kaikille yhteisiä ohjaukseen liittyviä asioita. Oppilaanohjauksen tunnit ovat oppisisältöjen lisäksi tärkeä kanava tiedottamiselle ja esim. työelämään tutustumisen järjestämiseksi. Luokkatunnit antavat oppilaille ja ohjaajille mahdollisuuden säännölliseen kohtaamiseen.

Oppilas

- muodostaa kokonaiskäsityksen opetuksesta ja koulun toimintatavoista
- oppii käyttämään erilaisia opiskelumenetelmiä ja tiedonhankintakanavia sekä arvioimaan omia opiskelutaitojaan
- oppii tuntemaan itselle sopivia opiskelustrategioita
- tunnistaa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteet ja oppii etsimään tietoa jatko-opiskelumahdollisuuksista
- hankkii perustietoa työelämästä ja eri ammattialoista
- opettelee etsimään tietoa opiskelusta ja työnteosta ulkomailla.

5.3.2. Henkilökohtainen ohjaus ja pienryhmäohjaus

Oppilaalle tulee järjestää henkilökohtaista ohjausta, jolloin oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvissä kysymyksissä. On tärkeää, että oppilaanohjaaja on tavattavissa koululla/etäyhteyksin päivittäin, kun oppilas tarvitsee ohjausta koulunkäyntiin liittyvissä asioissa tai hänellä herää kysymyksiä esim. jatko-opintoihin liittyen.

Oppilas

- muodostaa käsityksen omista henkilökohtaisista vahvuuksistaan ja kehittämiskohdistaan
- löytää opiskeluunsa liittyviin ongelma-kohtiin parannuskeinoja käytännössä
- pystyy pohtimaan itselleen sopivia jatkokoulutuspaikkoja turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä
- perehtyy itselleen sopivien oppilaitosten hakumenettelyihin ja eri ammattien sisältöihin
- harjaantuu itsenäiseen tiedonhakuun eri tietolähteistä
- lisää itseilmaitaitojaan

Oppilaalle tulee järjestää pienryhmäohjausta, jonka aikana hän oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia ryhmässä jaettavia henkilökohtaisia kysymyksiä. Pienryhmäohjauksen aiheena voivat olla esim. koulutuksen pääsykokeet tai lukion ainevalintakortin täyttäminen.

Vihdissä pilotoitiin OPH:n Tukiopinto-ohjaus -malli lv 2019-2020 -> Tehostettu henkilökohtainen ohjaus 1.8.2021

Vihdissä toteutetaan tuettua opinto-ohjausta, jossa työpari oppilaanohjaaja ja erityisopettaja yhteistyössä suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat oppilaalle tuetun ohjauksen kokonaisuuden. Tuettua ohjausta toteutetaan varsinkin vuosiluokilla 8-9 ja sitä voidaan antaa kaikissa tuen vaiheissa. Tuettu ohjaus kirjataan pedagogisiin asiakirjoihin yhtenä tuen muotona. Suunnitelmassa kuvataan tuetun ohjauksen sisältö, toteutus, työparin työnjako sekä seurannan aikataulu. Perusopetuksen oppilaanohjaaja on seurannut oppilaan kiinnittymistä jatko-opintoihin ensimmäisen vuoden ajan yhteistyössä toisen asteen vastuuhenkilön kanssa.

Ydintoimintoja:

- erityisopettaja – opinto-ohjaaja = työpari
- työpari mukana oppilaiden huoltajatapaamisissa
- opinto-ohjaaja tapaa oppilaita toiveiden mukaan (toiveen voi esittää oppilas, huoltaja, eo, opo, ohr)
- ohjaukselliset suunnitelmat ja toimet kirjataan pedag. asiakirjoihin ja henk.koht.

- ohjaussuunnitelmaan Wilmassa
- työparin työnjako kirjataan oppilaiden pedag. asiakirjoihin
- koulun oppilashuollon laaja tuki: kuraattori, terveydenhoitaja, psykologi, osa-aikainen erityisopettaja
- nuorisotyöntekijän antama ryhmätuki ja yksilötapaamiset koululla ja nuorisotiloissa
- yhteistyötä lisätään 2. asteen oppilaitosten ja Vimman kanssa, etäkontaktit, vierailut
- ohjauksen vuosikello runkona
- opinto-ohjaaja alustaa kuukausiteemat ja opettaja pitää teemaa arjessa yllä
- Itsenäistymispassin kehittäminen yhdessä oppilaiden kanssa
- TET-jaksot yksilöllisesti
- periodioppimisen ja etätyöpäivien mahdollisuudet tutkitaan oppilaskohtaisesti
- lisätään koulun ulkopuolista oppimista
- erityisopettajien verkostoituminen oman koulun ja kunnan sisällä (ideoiden, materiaalien jakaminen ym.)
- arvioinnin kriteerien avaaminen oppilaille ja huoltajille, kannustetaan oppilaiden omien tavoitteiden selkeyttämiseen, ns. nelosvaroitukset tehdään turhiksi /jatkuva palaute
- jälkiseurantaa ja tiedonsiirtoa 2. asteelle /opolla päivävastuu

Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus (lakiin 1.8.2021 alkaen 11 a §)

Jos oppilas tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää yksilöllistä tukea, hänellä on lisäksi oikeus saada tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta 8. ja 9. vuosiluokalla. Oppilaanohjaaja arvioi tuen tarpeen. Oppilaalle laaditaan Wilman tukilehdelle/opon merkintöihin henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma, jota päivitetään koulunkäynnin varrella. Ohjausta toteutetaan tarvittaessa eri toimijoiden monialaisena yhteistyönä. Tehostettuun ohjaukseen siirtämisen syinä voivat olla

- oppilaan omat kiinnostuksen kohteet ovat epäselviä
- opinnot takkuavat
- muut syyt

Tehostettua henkilökohtaista ohjausta tarvitsee noin 1/6 oppilaista, noin 10h/oppilas/8.-9.lk.

5.3.3. Perhekeskeinen ohjaus

Perhekeskeistä ohjausta toteutetaan tarvittaessa kaikilla luokka-asteilla.

Huoltajien osallistumista ohjaustilanteisiin pyritään lisäämään. Yhdeksännellä luokalla järjestetään päättöluokkalaisille ja heidän huoltajilleen ns. jatkokoulutusilta. Illassa esitellään lähialueen ammatillista koulutusta sekä lukiokoulutusta. Vanhemmille tarjotaan myös mahdollisuus tavata oppilaanohjaaja henkilökohtaisesti. Yleensä myös nuori on mukana näissä ohjaustilanteissa, koska hänen jatko-opinnoistaan keskustellaan. Hallintolaki edellyttää huoltajan kuulemista mm. oppilaan jatko-opiskelupaikan valinnassa.

Sähköisenä yhteydenpitovälineenä toimii Wilma, jonka kautta huoltaja voi olla yhteydessä ohjaajaan ja opettajiin. Oppilaanohjaaja merkitsee henkilökohtaisessa ohjauksessa esille tulleet asiat Wilmaan huoltajan nähtäville.

5.3.4. Suunnitelma työelämään tutustumisen järjestelyistä

Opetuksen järjestämistä koskevassa vuosittaisessa suunnitelmassa määritellään, miten yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa toteutetaan. Yhteistyön keskeisen osan muodostavat työelämään tutustuttamisjaksot (TET), opintokäynnit työpaikoilla sekä työelämän edustajien vierailut luokkatunneilla. Eri oppiaineiden opetukseen sisällytetään kokonaisuuksia, jotka liittyvät opiskeltavan aineen antamat tiedot ja taidot työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

Vuosiluokilla 7-9 tärkeän osan yhteistyöstä muodostavat oppilaiden työelämään tutustumisjaksot (TET). Tutustumispaikat sijaitsevat pääosin vihtiläisissä työpaikoissa. TAVOITE: Opettajat käyvät mahdollisuuksiensa mukaan katsomassa oppilaita TET-paikoissa samalla ohjaten heitä ja tutustuen ko. yrityksen toimintaan. TET-käynneillä opettajilla on mahdollisuus sopia erilaisista yhteistyömuodoista yritysten kanssa.

Mahdollisuuksien mukaan järjestetään opintokäyntejä työpaikoille 8.- ja 9. -luokkalaisille, samoin yrittäjien vierailuja koululle. Pienryhmien oppilaiden työelämän tuntemusta lisätään lisä-TET-jaksoilla, joiden järjestelyissä omalla opettajalla on tärkeä rooli. Joustavan perusopetuksen luokalla on tästä oma erityinen työelämäjaksojen mallinsa (kts. JOPO:n ops).

Myös opettajille on hyvä tarjota mahdollisuuksia tutustua valitsemaansa työpaikkaan (ope-TET). Sen avulla opettaja voi välittää oppilaille tietoa työelämän vaatimuksista oman aineensa osalta ja kehittää opetustaan työelämälähtöisesti.

Yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa pyritään lisäämään.

- Työelämään tutustumisjakson tarkoituksena on lisätä oppilaiden työelämän tuntemusta, antaa kuva työnteon arvosta ja merkityksestä sekä tutustuttaa lähemmin joihinkin elinkeinoihin, ammatteihin ja työolosuhteisiin. Tutustumisjaksoihin liittyvistä vastuu-, vakuutus- yms. asioista oppilaanohjaajat informoivat oppilaita, huoltajia ja työnantajia.
- Peruskoulun vuosiluokkien 7–9 aikana toteutetaan vähintään kolme viikon pituista TET-jaksoa. Tarkemmat kuvaukset TET -jaksojen toteutuksesta on kirjattu koulujen toimintasuunnitelmiin.

6. PERUSOPETUKSEN OPS 2016: TAVOITTEET ja paikalliset painotukset ovat luontevia opinto-ohjaus oppiaineena -näkökulmasta

- Osallisuus ja aktiivinen toiminta
- Oppimaan oppimisen taidot
- Elinikäinen oppiminen
- Itsetuntemus
- Tavoitteiden asettaminen
- Työelämään suuntautuva oppiminen
- Koulutus- ja työelämä tietouden hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa
- Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys

7. TYÖNJAKO JA VIRANOMAISYHTEISTYÖ PERUSKOULUSSA

Oppilaanohjauksen päävastuu on luokanopettajalla/oppilaanohjaajalla. Ohjaus on kuitenkin moniammatillista yhteistyötä, johon osallistuvat kaikki luokanohjaajat, aineenopettajat, erityisopettajat, rehtori, terveydenhoitaja, koulukuraattori ym. koulun sekä nuorisopalvelun toimijat oman ammattitaitonsa ja verkostojensa puitteissa.

Oppilaanohjaajan tehtäviin kuuluvat luokkatunnit, pienryhmäohjaus ja pääosin yksilöohjaus. Seitsemänsien luokkien tulohaastattelut tekee tarvittaessa luokanohjaaja, oppilaanohjaaja ja/tai kuraattori.

Luokanohjaaja seuraa oppilaittensa koulunkäyntiä, poissaoloja, huolehtii tarvittavan ja saadun tuen kirjaamisesta pedagogisiin asiakirjoihin, pitää vanhempainvartteja ja arviointikeskusteluja ja huolehtii muulla tavalla yhteydenpidosta vanhempiin, aineenopettajiin ja oppilashuollon jäseniin. Luokanopettaja/luokanohjaaja ja oppilaanohjaaja seuraavat oppilaan kasvua ja kehitystä sekä koulunkäynnin edistymistä yhdessä muiden opettajien ja oppilashuollon kanssa.

Luokanopettaja, aineenopettaja, oppilaanohjaaja ja erityisopettaja ohjaavat oppilasta yhdessä huoltajien kanssa oppiaineen opiskelussa sekä auttavat häntä kehittämään oppimisen taitojaan ja oppimisvalmiuksiaan. Yhteistyössä ennaltaehkäistään opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä ja tuetaan oppilasta, jolla on oppimisvaikeuksia. Kaikkia opettajia rohkaistaan tarttumaan asiaan, kun jonkin oppilaan kohdalla herää huoli. Seuraava vaihe on asian käsittely yhdessä luokanopettajan/luokanohjaajan kanssa, ja sen jälkeen tarvittaessa asian vieminen pedagogisen oppilashuoltoryhmän käsittelyyn.

Syksyisen ryhmäyttämispäivän järjestämisessä yhteistyökumppanina on nuorisopalvelut ja seurakunta. Tarvittaessa ohjauksessa yhteistyössä ovat myös muut nuorten hyvinvointiin vaikuttavat tahot kuten sosiaali- ja terveystoimi, perheneuvola ja koulupoliisi jne.

8. NIVELVAIHEYHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN, PERUSKOULUN JA TOISEN ASTEEN VÄLILLÄ

8.1. Esiopetuksesta alkuopetukseen

Tiedonsiirtopalaverit esiopetuksen ja koulun erityisopettajan välillä toteutetaan koulutulokkaiden osalta keväällä. Erityisopettajat viestivät tarpeellisen tiedon koulutulokkaista ja heidän tuen tarpeistaan koulun rehtorille ja tuleville ensimmäisen luokan opettajille. Ensimmäisten luokkien oppilaille järjestetään keväällä kouluun tutustumispäivä/-tuokio. Koulun rehtori ilmoittaa tulevat luokkajaot sekä 1.luokkien opettajat koulutulokkaille kevään aikana.

8.2. Alakoulusta yläkouluun

Tulevien seitsemäsluokkalaisten opettajien kanssa järjestetään tiedonsiirtopalavereja, jotta yläkoulun opettajat saavat opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon. Oppilaanohjaaja saattaa vierailta 6. luokissa kertomassa yläkoulusta. Oppilaille annetaan mahdollisesti tiedote yläkoulun käytänteistä. Loppukevällä 6.-luokkalaiset tulevat mahdollisuuksien mukaan tutustumaan yläkouluun tulevissa luokissaan. Tukioppilaat tutustuttavat oppilaita toisiinsa ja uuteen kouluun. Koulun alettua järjestetään jokaiselle 7. luokalle oman luokan päivä.

Yhdeksännen luokan keväällä oppilas, yhdessä huoltajansa kanssa, täyttää ja palauttaa oppilaanohjaajalleen luvan tiedonsiirtoon toiselle asteelle. Opettajat voivat myös muuten vaihtaa opetuksen kannalta välttämättömiä tietoja. Kunkin yläkoulun oppilaanohjaaja toimittaa elokuussa tiedonsiirtolomakkeet mahdollisine liitteineen niihin oppilaitoksiin, joissa kukin opiskelija jatkaa opintojaan. *Erityisen tärkeää tämä on tehdä moniammatillisesti tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen piirissä oleville.*

8.3. Nivelohjaus peruskoulusta toiselle asteelle / laajennetun oppivelvollisuuden seuranta

Laajennettu oppivelvollisuus astuu voimaan 1.8.2021. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran niihin oppivelvollisiin, jotka keväällä 2021 ovat perusopetuksen 9. luokalla (pääosin vuonna 2005 syntyneet).

Jatkossa oppivelvollisuus päättyy, kun nuori täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto).

Oppivelvollisuusiän nostaminen 18 vuoteen ja oppivelvollisuuden laajentaminen toiselle asteelle edellyttää sen varmistamista, että kaikilla perusopetuksen päättävillä on toisen asteen opinnoissa tarvittavat tiedot, taidot ja osaaminen.

Toisen asteen ammatilliseen sekä lukiokoulutukseen tutustuminen aloitetaan kahdeksannella luokalla. Tutustumisia ja tiedonsaantia hoidetaan tarpeen mukaan myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

8.-9. luokkien oppilaat voivat käydä yksilöllisesti tutustumassa ammatillisille linjoille Länsi-Uudenmaan ammattiopiston (Luksia) yhteyshenkilön kanssa yhteistyössä laaditun aikataulun mukaisesti. Myös esim. Keski-Uudenmaan ammattiopiston (Keuda) ja Hyvinkään-Riihimäen ammattiopiston (Hyria) kanssa on yhteistyötä. *Erityisen tärkeää tämä on tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen piirissä oleville.*

Yhdeksännellä luokalla tehdään opintokäynti paikalliseen Luksian toimipaikkaan ja Vihdin lukioon. Muiden paikkakuntien oppilaitoksiin oppilailla on mahdollisuus tutustua omaehtoisesti ja oman oppilaanohjaajansa kanssa sopimalla. Mahdollisuuksien mukaan opinto-ohjauksen tunnilla käy esittelijöitä toisen asteen oppilaitoksista.

Oppilaat ohjataan jo lukuvuoden aikana osallistumaan tarvittaessa ammatilliseen jatkuvaan hakuun ja/tai lukioiden lisähakuun, joita on kesällä ja pitkin vuotta. Etsivän nuorisotyön, Vimman sekä Nuorisoaseman työntekijät auttavat opiskelujen taitekohdassa olevia nuoria.

Yläkoulujen oppilaanohjaajien avulla jokainen 2. asteen koulutuspaikka tietää nuoren kotikunnasta henkilön, jolle ilmoittaa pudokkaista mahdollisimman nopeasti. Nivelvaihetta koordinoiva oppilaanohjaaja on tässä tärkeässä ja vastuullisessa roolissa. Sen jälkeen moniammatillisella yhteistyöllä mietitään jatkotoimet. Etsivän nuorisotyön Vimma on merkittävä yhteistyötoimija.

Lisätukena Luksian VALMA- ja muu koulutus (hakupalvelut), Kanneljärven opiston lisäopetus -> 1.8.2022 alkaen tutkintokoulutukseen valmistava koulutus TUVA sekä mm. Vihdin nuorisopalvelut, nuorisoasema (18v asti) ja työpaja Vihtori

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaun sekä muiden yhteisten hakujen varasijat ovat voimassa 20.8.2021 saakka. Oppivelvollisuuden tarkistuspäivän ajankohta 27.8.2021 on päätetty siten, että oppivelvolliset ovat ennen tarkistusajankohtaa saaneet tiedon mahdollisesta varasijalta saamastaan opiskelupaikasta.

Oppilaiden seuranta perusopetuksen jälkeen tehdään ensin Opintopolku- järjestelmän avulla ja hyvällä verkostoyhteistyöllä ja 1.8.2021 alkaen uudella VALPAS-seurantajärjestelmällä.

Oppivelvollisuuslain 11 §:n 4 momentissa säädetään, että jos oppivelvollinen ei ole tarkistuspäivään mennessä aloittanut perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa, hakeutumiselvöllisyyden ohjaus- ja valvontavastuussa olevan tahon (perusopetuksen järjestäjän) on ilmoitettava oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle sekä ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, ettei oppivelvollinen suorita oppivelvollisuuttaan.

Perusopetuksen järjestäjän tulee oppivelvollisuuslain mukaisesti selvittää opiskelijan siirtyminen jatko-opintoihin. Hakeutumista ja opintojen aloittamista koskevat tiedot selvitetään opiskelijavalintarekisteriin sekä opetuksen ja koulutuksen tietovarantoon (ns. Koski-tietovaranto) tallennettujen tietojen perusteella. Oppivelvollisen tulee koulutuksen järjestäjän pyynnöstä toimittaa selvitys hakeutumisesta ja opintojen aloittamisesta, jos tiedot eivät käy ilmi edellä tarkoitetuista rekistereistä.

Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu alkaa, kun oppivelvollisen asuinkunnalle on tehty edellä tarkoitettu ilmoitus oppivelvollisesta. Asuinkunnan tehtävänä on ohjata oppivelvollista hakeutumaan hänelle soveltuvaan oppivelvollisuuskoulutukseen ja tarvittaessa muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin. Tarvittaessa oppivelvollista ohjataan hakemaan oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä, jos esimerkiksi pitkäaikainen sairaus tai vamma taikka muutoin vaikea elämäntilanne estää oppivelvollisuuden suorittamisen. Oppivelvollisen tilanne ja tuen tarve selvitetään yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa.

Asuinkunnan tehtävänä on kahden kuukauden kuluttua ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka soveltuvassa nivelvaiheen koulutuksessa (31.7.2022 saakka perusopetuksen lisäopetus, ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus VALMA tai lukiokoulutukseen valmistava koulutus LUVA, 1.8.2022 lukien uusi tutkintokoulutukseen valmentava koulutus TUVA) tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa TELMA-koulutuksessa, jos oppivelvollinen ei tätä ennen ole aloittanut oppivelvollisuuslain 4 §:ssä tarkoitettua perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa.

Etsivän nuorisotyön rooli

Oppivelvollisuuden laajentaminen 1.8.2021 muuttaa nuorisolain 11 §:n mukaista perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien tietojen luovuttamisvelvollisuutta etsivään nuorisotyöhön. Koulutuksen järjestäjän on jatkossa luovutettava tiedot etsivään nuorisotyöhön muusta kuin oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulussa.

Jatkossa nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot voidaan luovuttaa myös oppivelvollisten osalta, mutta tietojen luovutusvelvollisuutta heidän osaltaan etsivälle nuorisotyölle ei enää ole.

Etsivän nuorisotyön tehtävät ja tavoitteet eivät muutu uudistuksen myötä. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu jatkossakin nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Oppivelvollisuuslain 14 §:ssä säädetty oppivelvollisen asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu ei kuulu nuorisolain mukaisiin etsivän nuorisotyöntekijän tehtäviin. Etsivä nuorisotyö voi kuitenkin toimia oppivelvollisen nuoren ja oppivelvollisuuden suorittamisen tukena. Etsivä nuorisotyöntekijä voi olla mukana esim. ohjaamassa nuorta hänelle soveltuvaan koulutukseen ja muihin tarvitsemiinsa palveluihin oppivelvollisen niin halutessaan.

9. Arviointi

Toukokuussa 2021 toteutettiin 9.-luokkalaisilla ohjausta koskeva kyselytutkimus Kuumakuntien oppilaanohjauksen kehittämishankkeen yhtenä osana. Arvioinnin avulla kehitetään ohjausta aiempaa systemisempään suuntaan.

Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja

vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

10. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus TUVA 1.8.2022

- Uraohjaus (1-10 viikkoa)
- Perustaitojen vahvistaminen (1-20 viikkoa)
- Lukiokoulutuksen opinnot (1-20 viikkoa)
- Ammatillisen koulutuksen opinnot (1-20 viikkoa)
- Työelämätaidot ja työelämässä tapahtuva oppiminen (1-20 viikkoa)
- Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot (1-20 viikkoa)
- Valinnaiset koulutuksen osat (1-10 viikkoa)

Opiskelijan ei tarvitse nivelvaiheen koulutusta valitessaan tietää, haluaako hän jatkaa lukioon vai ammatilliseen koulutukseen.

Jokaiselle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Opiskelijoilla on oikeus erityiseen tukeen ja opiskeluhuollon palveluihin.

Luonnostelua 04.2021:

- järjestetään kunnan omana toimintana
- vaatii oman tilan (jonne sijoittuu myös suunniteltu Ohjaamo?)
- jokaiselle oppijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma
- oma henkilöstö pystyy hoitamaan myös 10-luokan, ei tarvita ostopalvelua
- henkilöstönä opettaja (eo/opo, joka voi ottaa vastaan myös suorituksia) ja ohjaaja (esim. yhteisöpedagogi, joka hakee/saattaa/tukee)
- tiivis yhteistyö eri toimijoihin, myös kansanopistojen oppivelvollisille tarkoitetut opintolinjat
- erityisesti syksyllä opiskelijien alkaessa Vimman nuorisotyöntekijä tiiviisti mukana
- vaatii hyvää yhteydenpitoa koteihin, pelkkä Wilma-viestittely ei riitä.

11. PERUSOPETUKSEN OPINTO-OHJAUKSEN VUOSIKELLO

(synkronoidaan **Mielen hyvinvoinnin ja opiskeluhuollon** vuosikellon kanssa)

Yläkoulu

VUODEN TYÖKIERTO, vastuunjako

Toteutetaan jokaisen yläkoulun omien hyväksi koettujen toimintatapojen mukaisesti.

Lisätty *tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen* avainkohdat.

ELOKUU / Yhteisöllisyys *Tehostettu teema: Tutustuminen, oma ryhmä, itsetunto ja itsetuntemus, vahvuuksien tunnistaminen. Itsenäistymispassin rakentaminen. Työparin toimet kirjataan oppilaan pedag.asiakirjaan ja hahmotellaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma Wilman lomakkeelle.*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- luokanohjaaja, opo ja erityisopettaja: uusien tehostettua/erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden huomiointi ja tiedonsiirto
 - > *tehostettuun henkilökohtaiseen ohjaukseen siirtyvien 8.-9-luokkalaisten nimeäminen, opo koordinoi. Yhteistyö erityisopettajan, luokanohjaajan, aineenopettajien ja ohr:n kanssa. Ko. oppilaille tehdään päivittyvä HOPS ja jatko-opintosuunnitelma. uusien oppilaiden lisääminen pitkin lukuvuotta tarpeen mukaan (n. 1/6 oppilaista, 10h lisäohjausta/oppilas)*
- 7. luokkien ryhmäyttäminen nuorisopalvelun kanssa yhteistyössä: Päävastuu 7. luokanohjaajilla.
- 9.lk pohjakartoitus, lukuvuoden työsuunnitelmien pohjat
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- valinnaiskurssien mahd. ryhmävaihdot, neuvottelut aineenopettajien kanssa
- koulun vanhempainiltaan osallistuminen, vetovastuu rehtorilla
- 7.-luokkalaisten koulun sisäisen TET:n ohjeistus ja aikataulujen laadinta, yhteistyötä luokanohjaajien ja ruokalahenkilöstön kanssa
- (7.-) 9.lk valmistautuminen Taitaja9 –kisaan
- verkostoseminaari Luksian toimijoiden kanssa
- edellisvuoden päättöluokkalaisten 2. asteelle kiinnittymisen varmistaminen -> ohjausvastuu siirtyy 2. asteelle. Pudokkaat kunnan vastuulle.

SYYSKUU / Itsetuntemus *Tehostettu teema: Omat taidot ja vahvuudet. Itsenäistymispassin käyttöönotto ja päivitys. Työparin toimet oppilaan pedag.asiakirjaan.*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- 9.-luokkalaisten syksyn TET:n valmistelu ja ohjeistus, yhteistyötä luokanohjaajien kanssa
- opettaja-/tiimikokouksen aiheena 9. luokkien TET-jakson hyödyntäminen erioppiaineiden sisällöissä
- 7. -luokkalaisten ruokala-TET-listat ja ohjeet loppuvuodelle
- valmistautuminen Taitaja9 –kisaan
- erityisopetuksen päivä Luksiassa

LOKAKUU / **Tunnetaidot** Tehostettu teema: *Sosiaaliset taidot ja ihmissuhteet*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- Opetushallituksen yhteishaun koulutuksiin osallistuminen
- yhteishakuun valmistautuminen
- oppilaan käyttäytymisen arvioinnin suorittaminen
- ammatillisen oppilaitoksen avoimet ovet: ryhmäjaot, aikataulutus, opettajien ohjeistus, Taitaja9-kisajoukkueiden koordinointi, valvonta
- vierailut 9.-luokkalaisten TET-paikoissa, aineenopettajien ohjeistaminen samaan
- TET-sopimusten ja todistusten keruu ja palautteet

MARRASKUU / **Empatia** Tehostettu teema: *Arvot, tarpeet, unelmat*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten (9.lk tavoitteena 2.-3.kerta) henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- yhteishaun ennakkotiedote huoltajille
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- 9.lk jatko-opintomessujen järjestämisen päävastuu
- oppilaitosvierailujen järjestäminen 9.-luokkalaisille

JOULUKUU / **Kaveritaidot, ristiriitojen ratkaisu** Tehostettu teema: *Omien asioiden hoitaminen, tiedonhaku-aidot, itsenäinen liikkuminen. Itsenäistymispassin päivitys.*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- yhteishakurekisterin lupakäytännöt
- Koulutusoppaiden jakaminen
- 7.lk ruokala-TET-listojen tekeminen kevätlukukaudelle
- oppilaitosvierailujen järjestäminen 9.-luokkalaisille
- käyttäytymisen arviointi

TAMMIKUU / **Media ja hyvinvointi** Tehostettu teema: *Stressin sieto*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- yhteishaun hakijarekisterin (KOSKI) tarkistaminen yhdessä apulaisrehtorin/sihteerin kanssa
- verkostokokous Vihdin lukion toimijoiden kanssa
- alakouluille tiedottaminen: ala- ja yläkoulujen rehtorit sopivat siirtymävaiheeseen liittyvistä asioista, toteutettavista toiminnoista, aikatauluista ja tiedonsiirrosta. Alakoulujen rehtorit informoivat koulunsa henkilökuntaa siirtymävaiheen asioista. Kuraattori ja opo sopivat vierailuaikataulut ja -muodot alakoulujen luokanopettajien ja oppilashuoltoryhmien kanssa.
- rehtori kertoo opettajainkokouksessa alakoulusta yläkouluun -siirtymävaiheen toiminnoista ja esittelee mallia.
- tukioppilaille tiedottaminen: entiset tukioppilaat ja ohjaava opettaja tiedottavat kevään siirtymävaiheen toimista, joissa tukioppilaat mukana. Opot selvittävät mahdollisuuden

- hyödyntää tukioppilaita kevään alakoulujen niveltilaisuuksissa.
- oppilaitosvierailujen järjestäminen 9.-luokkalaisille

HELMIKUU/ *Katse tulevaisuuteen* Tehostettu teema: 8.Ik Hakuvaihtoehdot/ 9.Ik yhteishaku

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- kesätyöinfot (mm. Tutustu työelämään ja tienaa, Kesätyöseteli)
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- yläkoulun opo: yhteishakuharjoitus (ns. syöttölomake), huoltajien kuuleminen
- yläkoulun opo, huoltaja, ammatillinen opo, lukion opo: yhteistyö yhteishakuasioissa, tutustumiset 2. asteelle yksittäin / ryhminä, koulukokeilut
- 8. luokanohjaajien erikseen toteutetut haastattelut yhdessä kuraattorin kanssa
- ala- ja yläkoulujen rehtorit huolehtivat siirtymävaiheen tiedotteiden päivittämisestä
- tiedote 6. luokille (kokoaminen ja painatus) ja vierailupäivät alakouluihin
- luokanopettaja: pyytää oppilaitaan tekemään ennakkoon kysymyksiä yläkoulusta
- opinto-ohjaaja / kuraattori: infoa alakouluilla, esittelee yläkoulussa opiskelua, mahdolliset luokkakaveritoiveet
- opo: 7.-8.Ik valinnaisaine-esite, koostaminen yhdessä aineenopettajien kanssa
- opettaja-/tiimikokouksen aiheena 8. luokkien TET-jakson hyödyntäminen eri oppiaineiden sisällöissä ja opettajien vierailumahdollisuudet työpaikoilla
- 8.-luokkalaisten kevään TET:n valmistelu ja ohjeistus

MAALISKUU / *Rentoutuminen ja rauhoittuminen* Tehostettu teema: Ajanhallinta, rentoutuminen

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- 7.-8.Ik valinnaisainemessut, valinnaiskorttien jako, keruu, purku (yt. rehtorin kanssa)
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- 8.-luokkalaisten kevään TET:n valmistelu ja ohjeistus
- opo hoitaa yhteishakuun liittyvät asiat: hakeminen, tieto kotiin, seuranta, ohjeistus
- mahd. purkutapauksissa, neuvonta ja kokoaminen joustavan haun liitteissä ja lukioiden ainevalintakorteissa jne.
- yläkoulun kaikki opettajat: opettajainkokouksessa keskustellaan tulevista luokanohjaajista ja luokkamääristä
- tukioppilaat ja luokanopettajat: tukioppilaat vierailevat mahdollisuuksien mukaan 6. luokilla kertomassa yläkoulun asioista positiivisesti tai 6. luokkien oppilaat viettävät 1-2 päivää yläkoulun 7. luokilla
- tulevien 7.-luokkalaisten vanhempainilta, paikalla rehtori, opo, tulevat luokanohjaajat
- uusien oppikirjojen valitseminen

HUHTIKUU / *Arjen selviytymistaidot* Tehostettu teema: Oman talouden hallinta, yhteyden ottaminen viranomaisiin, Luksian kuraattorin vierailu, Vimma- ja Luksia-käynti

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- yhteishaun tilastot oman koulun osalta
- 9.Ik mahdolliset vierailut työvoimatoimistossa luokkakohtaisesti
- 2. asteen pääsykoeharjoitukset (mahd. vierailijat mukana)
- opiskelu ulkomailla –teeman vierailijajärjestelyt
- mahdollinen 8.-luokkalaisten vanhempainilta, teeman mukaisen vierailijan hankkiminen

- valinnaisaineasiat
- yläkoulun rehtori ja muu henkilökunta, alakoulun rehtori: alakoulusta yläkouluun tuleville vanhempainilta, jossa oppilaat mahdollisesti mukana, esitellään tulevaa koulua ja käytänteitä
- yläkoulun rehtori ja tulevat luokanohjaajat: rehtori järjestää yhteispalaverin mm. tulevista luokkajaoista
- seuraavan lukuvuoden koulutarvikkeiden listaaminen
- Luksia-yhteistyöpäivään osallistuminen
- vierailut 8.-luokkalaisten TET-paikoissa, aineenopettajien ohjeistaminen samaan

TOUKOKUU / **Arviointi** *Tehostettu teema: Elinikäinen oppiminen*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin HOJKS-palaveriin
- jälkiohjausinfo 9. luokille, lisähaun käytännöt
- 10. luokille ja VALMA-linjoille ohjaaminen
- yhteishaun arvosanojen toimittaminen apulaisrehtorin/sihteerin kanssa
- yläkoulun rehtori ja tulevat luokanohjaajat: rehtori informoi syksyn tulevista ryhmäyttämispäivistä
- luokanohjaaja, opo ja erityisopettaja: uusien erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden läpikäyminen ja tiedonsiirto
- yläkoulun rehtori, opo, kuraattori ja erityisopettaja: uusien 7.luokkien luokkajaot huomioiden uskonto-, käsityö- ym. valinnat sekä hyvinvoinnin kannalta oleelliset asiat
- yläkoulun rehtori: luokkajaoista tiedotetaan uusille 7.-luokkalaisille ja huoltajille
- yläkoulun rehtori, opo, luokanohjaajat, aineenopettajat ja tukioppilaat: 6.-luokkalaisten vierailu yläkoululla
- opo ja rehtori sopivat seuraavan vuoden vanhempainillat
- opo osallistuu seuraavan lukuvuoden opinto-oppaan rakenteiden muokkaamiseen
- käyttäytymisen arviointi

KESÄKUU

Tehostettu teema: Paikan vastaanotto ja jälkiohjaus

- yhteishaun tulosten kirjaaminen, mahdolliset pudokkaat, yhteydenotot oppilaisiin epäselvissä tilanteissa
- tiedotus lisähausta ja jatkuvasta hausta
- yhteisvalintatilastojen täydentäminen
- 10. luokille ja VALMA-linjoille ohjaaminen
- yhteistyö etsivän nuorisotyö Vimman edustajan kanssa

HEINÄKUU

- kunnan nimeämän henkilö seuraa lisähaun etenemistä, yhteydenotot oppilaisiin ja 2. asteen oppilaitoksiin epäselvissä tilanteissa
- yhteistyö etsivän nuorisotyö Vimman edustajan kanssa